

Játékfilmszemle

A XVII. Magyar Játékfilmszemle programja hétfőn negyvenhárom bemutatóval folytatódott a Vörös Csillag Filmszínházban.

A Hunnia-stúdió produkciója Jeleš András „Angyali üdvözlét” című filmje, amelyet Kardos Sándor fényképezett, a főbb szerepeket Bocsor Péter, Méro Júlia és Gyalog Eszter alakítja. Tarr Béla „Őszi almanach” című alkotását a Társulás stúdióban forgatta. Az ugyancsak Kardos Sándor filmzele produkcióiban Temessy Hédi, Bodnár Erika, Székely B. Miklós játssza a főbb szerepeket. Péterffy András rendezte az „Eszterlanc” című művet. A hétfői vetítésen bemutatott film operatőre Kurucz Sándor, a szerepeket

Deres Henrietta, Bónási Il-dikó és Kenderesi Tibor alakítja. A produkció a Budapest-stúdióban készült. A hétfői utolsóként másorra tűzött alkotása Szabó István „Redl ezredes I-II.” című filmje volt. Az Objektív-stúdió produkcióját Koltai Lajos fényképezte, a főbb szerepeket Klaus Maria Brandauer (Szakácsi Sándor hangjával) Armin Müller-Stahl (Gáti Oszkár hangjával) és Gudrun Landgrebet (Egri Márta hangjával) láthatta a közönség.

A Horizont Moziban információ vetítéseket tartottak a Színház- és Filmművészeti Főiskola filmrendező és operatőr szakos hallgatóinak produkcióiból.

Köszöntés

A Magyar Vöröskereszt székházában hétfőn, 85. születésnapján, bensőségi ünnepségen köszöntötték dr. Gegesi Kiss Pál akadémikust, a Magyar Vöröskereszt országos vezetésének elnökét, aki 28 éve tölti be ezt a társadalmi tisztséget. Hantos János, a Magyar Vöröskereszt Országos Végrehajtó Bizottságának elnöke méltatta dr. Gegesi Kiss Pál életútját és átadta a Vöröskereszt ajándékát.

Az ünnepségen részt vett dr. Tétényi Pál, az MSZMP KB osztályvezetője és dr. Medve László egészségügyi miniszter. (MTI)

A gyerek még be-bejön

A csengelei könyvtárban

Aki a Pántlika felől érkezik a faluba, az tűnik föl neki először, hogy szép, új házak épülnek itt is. Hajlamosak vagyunk arra, hogy késve lépünk mondjuk Csengeletre, mert a megye határán fekszik, és a benne lakók nemcsak a nehezen termő földdel bajlódtak, hanem értékesítési gondolkaik is voltak, ennél fogva csöppet se csodálkozunk, ha csupa száz év előtti rogyogant házat látnánk, de jölsz körbejárni a szemünket. Tudván tudjuk, hogy foyogot ugyan a falu népe, de lám, sokan vannak, akik itt akarnak maradni. Sokan eljárnak dolgozni, a kisteleki kábelgyár, a Délép, a varroda, és az olajosok naponta viszik-hozzák a rengeteg embert, mert aki itt lakik, az legalább dolgozni megtanult. Amit ott keresnek az emberek, abból úgy-ahogy megél a család, amit viszont itthon kínálnak össze fölállóval és állattartással, az mehet teglára-csepre, és lehet belőle új ház.

Próféta hová is kellene ide, ha könyvtárba akarnánk csalogatni a munkabíró embereket. Amíg iskolás a gyerek, addig be-bejön, és amikor már nyugdíjas öreg ember szintén, de se a versek, se a regények nem érdeklék a fölött lakosokat — mondja Kukulnő Vajda Mária, az egyik szélső házban meghúzódó könyvtár egyetlen dolgozója. Nem érdeklék? Nem egészen jó szó ez ide. Aki korán reggeltől késő estig dolgozik, mert az állatok indulás előtt és ha, zaérkezés után is etetni kell, az a televízió előtt is el tud aludni, akár az első hradó közepén is, egyszerűen nem ér rá, hogy könyvet vegyen a kezébe. Addig addig ígértük a több szabad időt az embereknek,

amíg szinte betegre nem doigozzák magukat. Nyolc ezer-háromszáz kötet vanja pedig olvasót a könyvtárban, a kétezzer-ötszáznegyven lakosra nézve majdnem bőségesnek is mondható. Az eldugott kis könyvtárnak mindenestre elég. Itt megin meg kell állnunk egy szóra, mert fontos érvet találtunk: akkora már Csengele, hogy eldugni is lehet benne egy könyvtárat.

Az egész falut megrongató rendezvények tehát nincsenek benne, az iskolásokat azonban mindenképpen szeretné ide szoktatni a könyvtáros. Addig, amíg hajlanak a jó szóra. Csopontonként fogadják őket, játekos foglalkozásokat tart nekik, megtanítja őket a kézikönyvek használatára, vagy rendhagyó irodalomóra hívja őket, többnyire a könyvhét tájékán. A Somogyi-könyvtár segít benne, ő közvetíti irókat vagy irodalmárokat. A mezőgazdasági könyvhónap idején is sikerül összehoznia egy-egy előadásra való közönséget, erre a fölöttetek is szívesen eljönnek, hiszen hasznos tudománnyról van szó. Amit itt hallanak, holnap már otthon ki is próbálhatják.

Három fiókkönyvtár is létezik még a hatalmas tanya világában. Egyik a még működő Erdősarki iskolában, a másik a pedagóguslakásnak maradt Vadgerlésben, a harmadik pedig a téveszközpontban, az egyik irdoi dolgozó közreműködésével.

Elidőztünk egy kicsit a tanya iskolák hírtelen megszűnésén. A könyvtáros maga is tanya származék, Templomhalom tájáról való, tudja, milyen mozgalmos élet volt akkoriban a tanya iskoláiban, de a hátrányáról is tud szólni. Oroszt csak

úgy tanulhatott, ha hetente egyszer bejárt a belső iskolába. Fajlalta viszont, hogy a körzetesítéssel olyan zsúfolt lett a központi iskola, hogy mindenképpen bővíteni kell. A telek már megvan hozzá. Higgadt fejével azt is hozzá teszi, hogy a végén már csak hatan voltak nyolcadikosok, meg azt is, hogy pedagógust is nehéz volt tanyára vinni. Nagy bánta viszont, hogy ezeknek az iskoláknak a másodlagos funkciója is megszűnt. Valamikor jártak ide is a művelődési autók, előadót és filmet hoztak, könyvet kölcsönöztek, és eljöttek a környék lakói akkor is, ha nagy volt a hó.

Beszélgettünk Mondáról is. Városatyának mondták akkor az erdészhatat, ide bűjt el a világ elől alkotó ihletet keresni. Igaz, megzavarták nyugalmát, jöttek az adószedők, és a nyomukban járó nyomorúságosak, hazament, és megírta az akkori idők egyik legkeményebb bárálatát. Ha az épülő házakat figyeljük, földhözragadt Janosék történetét, mindenképpen figyelembe kell vennünk. Később visszatért újra, magával hozva az Aranykoporsó ötletét és vézlatát. Akkor még nem sejtette, hogy utolsó regénye lesz, legföljebb azt, hogy legértettebb alkotását adja ki a kezéből. Karácsonyra várták az olvasók a könyvet, és meg is kapták. Nyoma sem volt akkor a ma annyit emlegetett hosszú átfutási időnek, még írta a regényt, amikor az eiejét már szedték a nyomdászok. Akarva-akaratlanul is belehallik az akkori Csengele, bár az Aranykoporsó történelmi regény, a római kor legvégeén játszódik.

H. D.

Érettségi bizonyítvány

Az elmúlt hetek legérdekesebb adásai voltak — legalább nekem — a Ki miben tudós? nevezetű, középiskolásoknak rendezett tanulmányi versenyek. A fizika mar lement, szombaton kezdődött a magyar irodalom.

Mondanom sem kell, két különböző fajta érdeklődéssel néztem az elődöntőket és döntőket. A fizikásokét figyelem alighanem rájöttem, mi érezhet ama bizonyos kisagyú szárnya, amikor holmi közmondásos véletlenségek folytán szembetalálkozik az ábecével. Bevalom, bármi szégyen, alig értettem valamit a gimnazisták feleleteiből. Az adások előrehaladtával önsajnálatlaltal vegyes pironkodásomat lassan főlvtáltoztta egyfajta dacos, akaratos bizonyítvány-szer; feszülten figyeltem próbáltam követni a szereplőket, igyekeztem föloldani hajdanvolt fizikaóráimnak legalább a hangulatát, hátha ettől „beugranak” egy némely tények-törvények, melyeket életreszóló természet-tudományos „műveltség” részleteiként elraktároznom illet volna. Nos, az adások során csak igen-igen szolid sikerélményeim lehettek.

Kudarcos az élet — vizsgáltam magamat a közhelylyel, ám e szomorú, bár lehet, túlzottan személyesnek

tetsző esetnek azért érvényesebb tanulságai is vannak. Kérem szépen, nekem ötösöm volt fizikából, realgimnáziumba járván, még érettségiztem is e tantárgyból, a legnagyobb sikerrel. Am éy hián 20 éves az érettségi bizonyítványom. Sajnos, már, Sajnos, elavult, úgy ahogy van. Az ég egy világon semmi sem ér. Az iskolákban ma mást tanulnak, másként — nemcsak fizikából, mindenből. De főleg ebből, aztán matematikából, kémiából, biológiából... Hiszen mostanság, az emberiség történetének ebben a fájdalmasan nehéz és fantasztikusan gyönyörűes korszakában, a mikroprozesszorok, lombikbábik, ürfegyverek idején igencsak anakronisztikus jelenség az ember, aki nem tudja a BASIC-nyelvet, a génszébet alapjait, meg a Pershing-rakéták működési elvét...

Vajon? A magyar irodalmi vetélkedő első fordulóját nézve, s immár otthonosabban érezve magam, egy darabig felhőtlen gyönyörködéssel figyeltem a tehetséges gyerekeket. De főleg Király István különleges pedagógus-tudósi mosolyát, modorát, melyből nyilvánvaló volt, hogy zsűrorként sem akarja, nem is tudja megtagadni tiszteletteljes figyelmét és odaadá-

sát senkitől sem, akiben gondolatot, tehetségzikkát, szép-jóra való hajlandóságot érzekel. S kiben nem, ha egyszer ő maga oly érzékeny az emberiség minden jelére! Észrevenni egy gondolat önellőségét, személyiségét, „távlátosságát”, a humánus-hoz való affinitást — talán nem időszerű vonása korunk emberének? Mikor lenne nagyobb szükség a múltat-jelent-jövőt együtt látó, embe-rért való, távlatos gondolkodásra-viselkedésre, ha nem manapság? Hiszen ezen múlik, hogy a rakéták működésének legjobb tudói, a génszébetek, a komputéprogramozók mire használják iradatlan tudományukat!

Csakhogya a mai emberért lehet aggodni úgy általában, amolyan vastag falú bölcseszkalickából, kvázi-valóságismerettel. De mi haszna? Létező dolgaink lehető legtelenszerűbb ismerete nélkül üres szépelgésé silányul, s nincs kisugárzó hatása, befolyása. Meg kell hát tanulni a természettudományoknak legalább a természetét, érvényesíteni az érettségi bizonyítványunkat, sürgösen! Hogy érten figyelhessük a mindennapjainkat, mindannyian a figyelmeztethessünk és érvényesíthessük az életünket...

Sulyok Erzsébet

Kedvezőbb feltételek

Új rendelet a tanulmányi szerződésekről

A közép- és felsőfokú oktatási intézményekben tanulókkal köthető tanulmányi szerződésről új rendelet jelenik meg a közeljövőben. Erről, és az újrászabályozás szükségességéről tájékoztattak a Művelődési Minisztériumban.

Az új jogszabály szerint — az eddigiektől eltérően — nemcsak a magyar állampolgárságú hallgatókkal, illetve tanulókkal köthetnek a jövőben a munkáltatók tanulmányi szerződést. A tanulmányi szerződés kötésének lehetőségét a tárca ki-terjesztette a külföldi egyetemeken, főiskolákon tanuló — s a második évfolyamot sikeresen befejező — magyar ösztöndíjasokra is.

A tanulmányi szerződésben a vállalat vagy intézmény vállalja, hogy a képzés ideje alatt anyagilag támogatja a diákokat, ösztöndíjat folyósít nekik. Új dolog, hogy a munkáltató és a hallgató egyéb olyan szolgáltatásokban is megállapodhat, amelyek kölcsönös kapcsolatukat erősítik, vagy amelyeket egyéb okból lényegesnek tartanak. Ilyen például az

tanulmányi szerződés szakmai segítség nyújtás, a tudományos diákköri tevékenység és a diplomamunka megírásának támogatása, a jó” vagy ennél jobb tanulmányi eredmény elérésének jutalmazása, letelepedési segély, vagy lakástámogatási hitel, illetve szolgálati lakás juttatása. Ezeken kívül a munkáltató fizethet albréleti hozzájárulást, nyithat a hallgató nevére ifjúsági takarékbetétkönyvet.

A szerződésnek tartalmaznia kell elsősorban az ösztöndíj havi összegét, folyóztatásának kezdő- és a tanulmányok befejezésétől függő végső időpontját; a hallgató munkába állásának helyét, idejét és a munkakör megnevezését, valamint azt, hogy az esetleges módosításokról, változásokról mennyi időn belül kötelesek a szerződő felek egymást értesíteni.

A fiatal köteles a szerződésben megjelölt képzettség megszerezni, s az ösztöndíj folyósításával meg egyező időtartamra az azt nyújtó munkáltatónál elhelyezkedni.

vagy más vitás kérdésekben — a korábbi gyakorlatnak megfelelően — továbbra is a területi illetékes bíróság dönt. Ilyen ügyekben új szempont, hogy nem tekintendő szerződésnek, ha a diák egészségügyi okokból nem tudja folytatni tanulmányait, vagy munkáját. Az esetleges visszafizetés kötelezettségét — a jövőben — nem vállalhatja át a fiatalotól az új munkahelye.

Az új jogszabály felemeli az adható ösztöndíj keretösszegét az eddigi 700 forint-ról 1500-ra. A rendelet ugyanakkor feloldja azt a korlátozást is, mely szerint a fővárosban elhelyezkedőknek csak 300 forint adható. Az új összeg megállapítását — amely nem lehet több 1500 forintnál — a szerződést kötő munkahelyekre bizza. A jövőben akkor sem kell szüneteltetni a hallgató társadalmi ösztöndíjának kifizetését, ha munkájával kideredteme a népköztársasági ösztöndíjat. A középfokú oktatási intézményekben tanuló tanulmányi ösztöndíjának megállapításakor pedig — az előző évek gyakorlatától eltérően — nem kell figyelembe venni családjuk jövedelmét. (MTI)

A kizsákmányolt popzenész kesergője

A cím hangozhatna elegánsabban is. Monadjuk, angolul: Exploited Popmusician's Blues. Ketszeresen is stílusbővebb lenne így: részben az e sorok írója által igen kedvelt blueszenére vonatkozna (a blues egyik — áttételes — jelentése kesergő is), másrészt pontosan ilyen muzikát játszó popzenészek egyik ügye kapcsán fogalmazódhatott meg. A hétfő esti, a Petőfi-adón sugárzott Rockújság előzetesében olvastam: beszélgetés lesz hallható a mai magyar popzene egyik rangos, népszerű együttessel, a Hobo Blues Band tagjaival. Az együttesről annyit illik tudni, hogy igen-igen kitűnő zenét játszanak (Vadászat című, tavalyi dupla nagylemezük különösen figyelemreméltó, de korábbi számaik is többnyire nagyon jók), továbbá, hogy náluk énekel az István, a királyból Torda, a táltos, azaz Deák „Bill” Gyula. Európa ma tán legjobb bluesénekese. Általában: számomra családi és barátj alapokon a Hobo az az együttes, amelynek esetében — már nem éppen tinédzserkorom dacára — saját, erőteljesen hatvanas évekbeli zenei ízlésem és bizonyos fokig mesterségesen feléjük irányított figyelmem az együttes világával szerencsés módon találkozhatott. Magyarán: harmincnyévesztendő fővel is kedvelem Hobóék zenéjét. Billel személyesen is volt alkalmam találkozni — kedves, egyszerű fiú —, és most, a rádióműsor kapcsán, egyszerűen csak kíváncsi voltam, rokon-

szenyalapon. Amiről hallottam viszont, legalább annyira elképesztett, mint amennyire felháborított. Legalábbis — a sértettek oldaláról bemutatott történetek kapcsán. A Hobo Blues Band december 26-án, a Budapest Sportcsarnokban mutatta ve már említett albumának zenei anyagát, s mivel e karácsonyi koncerten jelen voltam, tanúsíthatom: színvonalas, kiváló produkciót élvezhettünk, ráadásnak jó néhány régi, klasszikus, szívvel-lelkelt melengető blueszámmal, egyszerű előadásban. Ezért a hangversenyért viszont — mint most kiderült — Hobóék maig egyetlen fillért sem kaphattak, különféle, meglehetősen sötétnék tűnő pénzügyi tranzakciók és enyhén „átverőnek” minősíthető előzetes szerződésfelek után. A Póka Egonnal és Földes Lászlóval folytatott beszélgetésből szép lassan olyan kép kerekedett, mely szerint megdöbbentő mértékű, rafinériájú és gatlástalanságú, a legvadabb „hienatempókák” jelző akciókkal kejl szembenézni ebben a világban. Az eset meglehetősen vériaázítóan tetszik, bár az is igaz, hogy a másik fél, adott esetben a Sportszarnok, nem kérdezte meg a beszélgetés során. Am, ami tanulságképpen ebből a néhány perc-ből elraktározható, a konkrétumokon túl is alighanem feljegyzésre méltó.

Hogy itt többeket anyagi vesztéses ért, még hagyján. Nem is azért rovom én ill egymás alá a sorokat, mini-

ha attól félnék, hogy az ügy következtében a Hobo Blues Band tagjainak a nyomorra kellem farkasszem nézniük, Billek zsíros kenyerén kéne ezután élnie, vagy Póka Egónak kalapozva kellene gitározgatnia az aluljárókban. Am, hogy akár Hobóék, akár másokat, akik a „pénzhez értes” szép fővárosunkban különösen nélkülözhetetlen tudományához nem sokat könyvitának, cinikusán, dörszölten átverve zsákmányolják ki a diszlekkészítés ügymenetétől, szervezési kérdéseket át pénzüzetség — az nagyobb ellenőrzést követelő dolog. Hogy jól menő üzletek érdekében egyesek visszaélhetnek mások pénzügyi, emberismereti tapasztalatlanságával és naltvításával, jóhiszeműségével, az sajna, morális közállapataink jelen vonatkozásait enyhén szólva, nem a legpozitívabban minősíti.

A Rockújságban hallott, „féloldalasságával” is ropant ériekfeszítő beszélgetés során a kizsákmányolt (nak tűnő) popzenészek kesergője, amit igen meggyőzően, szlampatikusan, szerényen és logikusán-tiszteségesen adtak elő, például arról is megközöhetett, hogy József Attila halhatatlan két hexameter („Miert legyek tisztességes? Kiterítenek ügyvis.”) önmagában hordozza igazolását. Hát még, ha meg is próbálik nem hagyni, hogy kiterítsenek. Mondjuk egy jó blues-zal. De mással is.

Domonkos László